

Nro. 40.

A' FELS. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indult Bétsből, Pénteken November 14-ik napján
1806-ik elztendőben.

B é t s.

Mely igen bétülje a' mi kegyelmessen uralko-
dó Fels. Fejedelmünk a' maga hiv alattavalóiban
a' hasznos érdemeket: és melly igen kívánnya azo-
kat illedöképen meg is jutalmaztatni, annak újabb
tanubizonyyságát adta Méltos. *Lossonczí Gyürky*
István Cs. Kir. udvari Tanátsos Urban, a' kit hogy
a' Fels. Udvari Magy. Kancelláriától a' Fels. Sep-
temvivalis Táblához egész vigasztalással, 's eránta
való meg külömböztetett Kegyelmességének tellyes
bizodalmaival el botsáthasson, Csász. Klr. titkos
Tanátsosi rangal tisztelt meg.

R. r

Tekint. Abaúj Vármegyének igen érdemes, és első ifjúságától fogva a' Hazza szolgálatjában forgó első All-Ispányát, Tek. Bizaki *Puky László* Urat, még a' múlt Julius hónapjában Kir. Tanátsossá tenni méltóztatott Fels. Urunk.

Hadi Történetek.

Sléziai szélekről Oktob. 19-ikén irták, hogy ott is reményesség felett mindenek hadi ábrázatba öltöztek. Hertzeg *Bangratz*iont az előljáró Orosz sereggel Breszlauhóhoz várták; az Orosz ármádia nagy erővel közelget a' tsatázó mezőre. A' Pruszus Király elment Königsbergbe, oda várván magához Konstantinus Nagy Hertzeget. A' Királynéről azt írják, hogy Petersburgba vette volna útját, a' Királyi Familiának egyéb része pedig Danczkába. — Már olyan sok győzedelmi tudósításokat adtak-ki a' Frantziák, hogy némeikről emlékezetet is alig érkeznek tenni e' közönséges levelek. A' Monakhiumi egygyik leg ujjabb Ujságban ezek fordúltak elő: 1)ször, egy Proklamatziaja Napoleonnak a' maga katonáihoz, a' melyben azoknak vitézségeket magasztalván, azzal biztatta őket, hogy az ellene útban lévő Orosz seregeket nem fogja Berlinhez várni, hanem fél útnyira maga eleikbe megyen, a' kik egymásodik Austerlitzre fognak találni Pruszsziában — 2)ször, egy *Berlini* levél, a' mely szerint *Spandau* és *Stettin*, az utolsó 160 ágyukkal és sok egyéb holmival, kapituláltak; az Albis és Odera között találtató Pr. seregek rész szerint elfogattak, rész szerint körülvétettek minnyájan; a' Prusz. hadi fagjok már 100 ezerre, az elnyert ágyuk 600-ra, a' zászlók 150-re teltek; a' Fr. lovas-

ságnak lódogában már semmi fogyatkozása nints, és még 6000 darab ló van kiosztani való. *Davoust* által ment az *Odera* vizén Frankofurtumnál. A' Király] tsak 12 vagy 18 ezer emberrel szaladott által a' *Weichsel* vizen. Princz Jeromos is Frankofurtumnak vette útját a' Würtembergai és Bavarus seregekkel. De mind ezek iránt még bizonyosabb tudósítás kívántatik.

Angliából azt írják, hogy ott is véghetetlen hadi expeditziókhoz való készületek tétetnek. A' Király kiadta egy környülállásos hiradásban azon indító okokat, a' mellyekre nézve Lord Lauderdalének a' Fr. Országgal való békességes alkudozást félbe kellett szakasztani.

Gen. *Moreaunak* ismét megújult az emlékezete. Azt mondják, hogy Londonban járt, és onnét által evezett a' száraz Európába.

* * *

Folytatása a' Pruszsus Király' Hadhirdetésének:

„Ki hihette volna, hogy Napoleon éppen azt a' szempillantot választaná - ki Pruszsziának leg érzékenyebb módon való megbántatására, a' melyben a' Király a' maga álhatatosságának és szava' megtartásában való hűségének, a' Fr. Országlószék eránt leg nyilvánosabb bizonyosságát és példáját mutatta. Kinek nem jut eszibe, miként bántatott meg Anspach tartományát tavaly Oktob. 3-kán az Elöljáróknak és Kir. Ministereknek minden protestálások mellett! Így folyt, a' mindent megbócsátó mértékletességnek és a' szómegettartásban végig ál.

landó egyenességnek azzal a' hatalom visszaélés-
sel való, sok esztendőktől fogva tartó tusakodá-
sa, a' melly az eltsábító szerentse miatt semmivel
nem gondol, és minden tselekedeteit ezen szeren-
tséjéhez alkalmaztatja. —

„A' Király tudtára adatta vala a' Fr. Ország-
lőszéknek, hogy minden véle való öszszekötte e-
tését feloldoztatva lenni tartja. Seregeit ezen kör-
nyülállásokhoz alkalmaztatott lábra állította. Meg-
vólt ő F. ge tökéletesen győződve affelől, hogy a'
Fr. Birodalom' szomszédjai' bátorságoknak, tsak
egy eröss fundamentomra helyheztetett és minden
Hata'masságok által kezesség alá vétetett békes-
séges Alkú, szolgálhatna bizonyos zálogául. Ő
Kir. Felsége ajánlotta vala magát a' Szövettsége-
seknek, hogy egy ilyen békességes munkában a' szó-
szollóságot magára vállalni és azt egész ereje által
előmozditani kész lenne. Pruszsia semmi némü
gondolatlan boszszuálló czélozásra nem halgatott
ezen szempillantatban. A' már véghez ment ha-
dakozásoknak folyamatajokban előfordúlt törtene-
tekre visszaterüni telyességgel nem akart, azt tart-
ván, hogy ezek már fennálló Kötések által megerös-
sittetve volnának. Nem egyebet, hanem tsak ép-
pen ezen Kötéseknek bételyesítettéseket, de ezt
minden határ nélkül, kívánta. Gróf *Haugwitz* Béts-
be vette útját, a' hol Napoleon ekkor tartózkodott:
hanem alig töltvén el néhány napokat, az alatt a'
dolgok egészszen más ábrázatba öltöztek. A' Bé-
tsi udvart a' szerentsétlen történetek fegyvernyüg-
vásra vették vala, a' mellyet nem soká a' békes-
ségnek is követni kellett. Az Orosz Császár fel-
áldozta a' maga nagy lelki czélozásait Szövettsé-

gese akaratjának , és vissza indította seregeit országába. Pruszsia egyedül maradt a' tsatázó mezőn ; az egész Európa java helyett az önnön maga és szomszédjai bátorságokat kéntelenített szemei előtt forgatni. A' Fr. Császár egy békességes plánomot terjesztetett Gr. *Haugwitz* eleibe , a' melynek ezek voltak fundamentomos feltételei : — Fr. Ország' részéről , az egymás birtokaiért való költsönös kezesség , a' Török birodalomnak megbánthatatlansága , és a' Pisoni Békesség következeinek Pruszsia által leendő jóvá való hagyatások , Pruszsia részéről pedig Hannoverának ő általa' , az ő Frantzia országnak által engedendő három tartományaiért leendő elfoglaltatása. Az első része a' *Napoleon* kívánságának , ha néki azt megtartani tettzett volna , legalább egy zállogos és megállított politikai intézetet ígért Európának : hanem a' Pisoni Kötés' következei egész Európára nézve közönségesen szerentsételek voltak. Pruszsia azonban egyedül magát áldozta volna fel , ha az ellen feltámadott volna. Ő úgy ítélte , hogy tsakugyan jó lenne a' Fr. ország törvéntelen terjeszkedésének ennyiben is határt szabni , azt feltévén , hogy a' *St. Claudi Udvar'* szemei előtt a' Kötések a' szóbeszédnél valamivel többet érnének. Ezen Kötést tehát minden tartózkodás nélkül jóvá hagyta a' Király. — „Pruszsia nem lehetett addig telyességgel bátorságban , valameddig Hannoverának az ötet telyességgel nem illető hadakozásokba beléelegyedni kellett ; ennek tehát akár mi árron eleit kellett venni : errenézve elökéllette vala Pruszsia magában , hogy a' Frantziákat oda vissza ne botsássa , a' mellyet tsak két mó-

don alkudozás vagy pedig hadakozás által érhetett-el. Három sok esztendőktől fogva boldogságban élt hűséges tartományoknak, ezen célnak elértetése végett lett oda engedése, egy olyan áldozattétel, a'mely telyességgel semmi ditsősségszomjuhozás plánumával mérő serpenyöbe nem tétettethetik. Azonközben Hannoverának elnyerése nélkül tsakugyan ezek a három Pr. tartományok is minden hadakozásnak kiütésekor kitétetve lennének az inségeknak. Mind ezen fontos indító okok mellett is tsakugyan az alatt a' meghatározott feltétel alatt állott rá ő Pr. Fige ezen három tartományainak Hannoveráért való eltserélésére, hogy ezt, a' közönséges békeségnek helyreallásáig elhalasztani, és az Anglus Király' megegygyezését elvárni kellene. Ezen Alkuban minden környülállások Fr. Országnak voltak kedvezők: egy az, hogy újj zállogokat kaptott foglalásainak megerössittetésekre; másik, hogy olyant adott Pruszsziának, a' mi nem magáé volt, a' mit még egy bizontalan kimenetelű hadakozás által tehetett volna magáévá; 's a' Pruszsziától kaptott tartományok által gazdagithatta Szövetségeseit. Hanem egy olyan politika között, a' melly mindent megteszen a' mit megtehet. 's meg egy oly egyenesség között, a' mely még hiszen a' kötelesség és ígérlet telyesítésnek, mindenkor igen különbözö a' tusakodás. Ennek tapasztalására elközelített a' Király. Frantzia országtól függött, hogy azokat a' módosításokat, a' mellyek alatt a' Király ezt az Alkutt elfogadta vala, ha tettzeni fog vissza vesse: hanem nem tselekedte, valameddig az egész Pr. ármádia hadilábon állott; addig mind bőkezű volt a' barátságos biztatásokkal. Hogy an-

nál inkább hitelt kaphasson, haladék nélkül munkába vétette az Alkú feltételeinek végre hajtását ott, a' hol néki kedvezők voltak. Hanem mihe-lyest a' Király seregeit vissza hivatta: azonnal hangot változtatott a' Fr. Országlószék is. Párisban azonnal visszavették a' Bétsi Alkú mellé ragasztott módosítások. Pruszsziát a' leg veszedelme- sebb dolgokra kényszeríteni próbálták, a' mellyek- nek az akkor Párisban lévő Gróf Haugwitz ellenek állván, a' Fr. Országlószék az Alkunak minden mo- dosítások nélkül való bétöltetését, a' Pruszsziái há- rom tartományoknak által engedését, 's meg azon pátiensnek visszavétettetését, a' mely szerint Prusz- szia azt tétette vala közönségessé, hogy Hannove- rát mostanában tsak addig-a' meddig (*interim aliter*) foglalná el, kevély hangon kívánta Pruszsziától. Az ígért nyereségnek egy részét eldisputálta tölle; azt kívánta, hogy a' Német kikötőhelyeket éppen oly módon zárja-bé Pruszszia az Anglus hajók előtt, mint a' Frantziáknak Hannoverába való visszaté- rések által bésárattatak volna. A' Király által- látta végezetre a' Fr. Császár béráttságának valóság- gos mivoltát, látta, hogy ezen állapotnak örökké ilyen következései fognának lenni. Nem egyéb vólt ez egy tsupa elaltató italnál, a' melly egy még ma- gát erőben lenni érző Hatalmasságnak adattatott. Már mostanában minden kedvező környülállások a' Napoleon részén állottak. A Pr. seregek vissza- tértek vala: az övéi ellenben, valami tsekély moz- dulásokat kivéven, a' mellyeknek a' megsalátott Német birodalom igen hamar örvendezett, holmi apróság fogások alatt a' Rénuson innen fészkeltek vala meg magokat. A' leg első őszsze találkozás ve-

szedelmeket szülhetett volna. A' hadakozás, a' melly nem mindenkor a' leg rosszabb dolog, az ekkori környüllálások között leg veszedelmesebb lehetett volna; a' melyre nézve még egy ideig tsak a' maga eddig való magaalkalmaztatása mellett akart meg maradni ő Királyi Fige. Erejét, a' melyre Európának soha még nagyobb szüksége nem vólt, a' már ekkor előre ellátható szempillantatra tartván, 's leg alább az Eszaki tsendességet bátorságba helyheztetvén, az ujj Alkut megerössítette.

„A' Fr. Országba való bizodalom már egészen oda vala. Pruszsia általlatta, hogy őtet az ő gondólt Szövettségesse, mihelyest az ő meggyengítésére a' maga veszedelme nélkül alkalmatosságot talál, azonnal meg fogja támadni; most már elhitte Pruszsia, hogy, van a' ditsösségszomjuhozásnak olyan grádittsa, a' melly soha meg nem elégedhet, a' mely egy dolognak törvéntelen elfoglalása után a' másokra, némelykor plánum nélkül is, hanem mindent elnyelni kívánó indulattal, megszűnés nélkül halad továbbtovább; előtte minden eszközök, fegyver akár penna, erőszak és esküvés, egyformák lévén, tsak célját érhesse. Hanem mikor már mind ezeket látta is a' Király — illy nagy ereje van az itt leirt politikának, a' felett, a' mely tsak egyenes akar lenni — még is bétöltötte az Alkunak minden pontjait szövetségeshez illő lelki esmérettel. Tudva van mi némü bajoskodása vala e' miatt Angliával, a' melyből ugyan semmi hasznot nem vett Fr. ország: hanem még is örvendett titkon, hogy két olyan Udvarokat összeveszthetett, a' mellyek ha egygyességben maradtak volna, árthattak volna néki. Tsakis ebben a' te-

kintetben volt eddig is Fr. ország előtt az ő Prusziával való szövetségének valami kitsiny betse, hogy az, ez által másoktól elválasztatott, olyan vele, kedésben lévén Fr. ország, hogy Pruszsia is részes lett volna az ő sok szerentsétlenségeiben. De ennél még tovább nézett a' Fr. politika; mingyár meg fogjuk látni, miként erőssíti, hogy semmi ellensége nem volna, a' kitől félhetne, úgy okoskodván, hogy Austriát semmivé tette; 's végezetre miként veti-le az álorczát, 's miként tapod-meg lábaiival nyilvánosságosan minden törvént és kötések, minekutánna az Orosz Birodalomról való ítéletében éppen oly tudatlanságát mint vakmerőségét kinyilatkoztatta, 's Prusziának úgy látszó tsendessége által megvakított volt. Három hónap múlva az Alkunak alairattatása után, annak már minden pontjai megrontatva valának. —

„Az Alkunak azon szempillantat béli *Status quo* tétetett vala fundamentomává, a' melyben megkötött, és mindenek felett, hogy a' Német birodalom és annak Rendjei, úgy maradjanak-meg, a' mint ekkor voltak. Ennek felette, az Austriai Császári Felség, mind a' két fél által meg erősítettett abban az állapotban, a' melyben a' Posoni Kötés által meghagyatott vala; következésképpen mind két fél kezességet vállalt néki a' Német Császári Koronáért, 's annak jussaiért.

(A' többi következik.)

Frantzia Birodalom.

Párisból Október 30-kán. — A' *Moniteur* ben kijött tizenötödik Hadi Tudósítás, a' nagy armádiától Wittenbergából Oktob. 23-kán: — „

„Itt következnek azok a' tudósítások, a' miket ezen különös hadakozás' okairól öszszeszedhettünk. A' *Weimarban* hadi fogságban megholt Generális *Schmettau* készített vala meglehetősen keménységgel egy irást, a' melyben azt vette-fel fundamentomúl, hogy a' Pr. ármádia úgy nézhetné magát, mint a' mely betsületében megsértetett volna, a' mely azonban még megverhetné a' Fr. sereget, és a' melynek szükségesképpen el kellene kezdeni a' hadakozást. A' megölettetett *G. Röchel*, és Gen. *Blücher*, a' ki a' Frantzia jószívűséggel visszaélvén tsak ezen ravaszságának köszönheti megmenekedését, aláírták ezen irást, a' mely olyan formába völt vétettetve, mint a' Királyhoz intéztetett Kérelem. Az elesett Princz *Lajos* minden tehetsége szerént pártfogója völt ezen sértegető irásnak. A' gyuladás minden feléerőt kapott. Hertzeg *Braunschweig*, a' ki arról esmérletes, hogy állandó akarattal és tulajdonsággal nem bír, a' hadakozás' kívánóihoz tsatolta magát. Az irás a' Királynak által adatott. A' Királyné válalta vala magára, hogy a' Király hajlandóságát megnyerni, és néki a' rolla való vélekedést megmondani fogja. Meg is mondotta. Az érdeemes *Möllendorf* és *Kalkreuth* voltak azok, a' kik a' hadakozásnak elkezdésében ellenkeztek. Azt mondják, hogy a' 9-ik és 10-ik Fr. Huszár Regimentnek *Saalfeldnel* való vitézségek felől tudósítatván a' Király, így szóllott: — „Azt erőssítitek, hogy a' Fr. lovasság semmit nem ér: azonban látjátok hogy viseli a' könnyű lovasság is magát; ítéljétek-meg mit tehetnek a' vasasok. Tizenöt esztendei tsatázásokban mentek ők ennyire. Ennyi esztendőig tartó hadakozás kellene a' mi lovassa-

inknak, hogy a' Frantziák lovasságával megmérkezhesse nek; de ki lehetne oly nagy ellensége Prúszszlának, a' ki azt kívánná néki, hogy ennek megpróbálására módja legyen.“ — Ő Császári F. ge, minekutánna a' Schleitzi és Saalfeldi tsaták után a' Pr. seregeknek magazinumaikat elfogta, 's őket egymástól elvágta volna, az alább következő levelet írta ezen hónap (Oktob,) 12-ikén a' Pr. Királyhoz. *) Kapitány *Montesquiou* a' Császárnál lévő Ordináncz tiszt vitte azt el, 13-ikban délutánni 4. orakor érkezett meg a' Generális *Hohenlohe* szállására, a' ki őtet magánál tartóztatta, a' Királyhoz szolló levelet pedig tőlle által vette. A' Király, Logere tsak két óranyi távolságra vólt hátrább, következésképpen a' levelet még az nap' leg feljebb estvéli 6. óráig vehette volna. Azt mondják azonközben hogy tsak 14 dikben reggeli 9. orakor vette, mikor már folyt a' verekedés, 's a' midőn ekképpen szollott (mi t erőssítik) a' Király: — „Ha ez a' levél jobbkor érkezett volna; meg lehet, hogy most nem kellene verekednünk; hanem ezek az ifiú emberek úgy feltüzesettek, hogy ha tegnap a' békesség kérdésbe jött volna, ármádiámnak egy harmadrészét Berlinbe vissza nem vihettem volna. —

„A' Király alatt két ló öletett meg; egy puska-golyóbis a' kaputja ujját érte. Hertzeg Braunschweig minden féle hibát tett ezen háboruban; rossz plánomot tsinált, és az ármádia mozdulásait rosszul igazgatta. Azt gondolta, hogy a' Császár még Párisban van, mikor már ármádiájának szárnyához meg érkezett volt; mikor gondolta, hogy a' Császár a' mozdulásokhoz akar fogatni, már akkor

meg vőlt kerülve a' Pr. sereg' szárnya. Egy szóval a' félelem már az ütközett előtt eltöltötte vala a' Pr. vezéreket; ekkor esmértek reá, mely rossz fekvésben légyenek, és hogy egész Monarkhiájokat ki-tették a' szerentse játékának. Minnyájan így szollottak: Am legyen! minnyájunk önnön személyünkkel fogunk fizetni — Így szoktak többnyire szollani a' reménségeket elvesztett emberek.

„A' Királyné szünetlen Weimarban tartzkodott ezen időközben; utóljára tsakugyan kénytelenek vőltak tudtára adni az emberei, hogy a' következő nap fontos fogna lenni a' Pr. Monarkhiára nézve. Kivánta volna, hogy eltávozását jóvasólja a' Kira; míg végezetre elérkezett az idő, hogy kénytelenített onnan eltávozni. Lord *Morpeth*, a' ki olly véggel küldetett vala a' Pr. Udvarhoz, hogy Pruszsus vért vásároljon, a' melly valósággal alacsony kereskedés, mikben megérkezett vala Weimarba, a' lévén reá bizattatva, hogy bővséges ajánlásokat tegyen. Már ekkor rosszak lévén *Weimar* körül a' kinézések, a' Prusz. Udvar nem akarta itt látni ezen Követet, a' melyhezképp azt adatta tudtára, hogy mivel itt nem lehetne bátorságba; tehát térjen vissza Hamburgba, és várja ott el a' dolog' kimenetelét. Mit mondott volna a' Devonshiri Hertzegasszony, ha látta volna, hogy az ő Vejére a' volna bizattatva, hogy a' hadakozás' tüzet éleszsze, hogy a' megmérge-sitet arany felől ajánlást tegyen, 's hogy végezetre szomorodva ilyen módon vissza futni kénytelenítetik. Még semmi tudositásunk nem érkezett a' felől, hogy Pruszsia és az Orosz birodalom kö-

zött valamelly Alku köttetett volna, és bizonyos az, hogy a' mai napig egy Orosz is a' Pruszsus földre bé nem lépett. A' mi seregeink azonközben az Oroszokat látni igen kívánják; ismét rá fognak Pruszsziában találni Austerlitzre. *Lajos Pruszsziái Princz 's azok a' Generálisok, a' kik a' Frantziáknak első tsapásaik miatt oda lettek, ma úgy irattatnak-le, mint ennek a' hitel felett való megtérbolyodásnak első inditói. A' Király a' ki e' miatt leg többet szenved, leg kevesebbé vólt benne részes. Lipsiában nagysok áruportékát találtunk. — Mit fog Anglia mind ezekkel a' történetekkel nyerni? Ő vissza kaphatta volna Hannoverát, magának megtarthatta volna Málthát, 's a' Jó-reménség-fokát, és ekképpen tisztességes békességet tsinálván, a' világnak a' békességet vissza adhatta volna. Pruszsziát Fr. ország ellen fel ingerelni, 's a' Császárt végképpen megszorítani akarta: azonközben Pruszsziát önnön veszedelmére vezérelte, a' Császár hatalmát pedig és ditsőségét nagyobara emelte, 's közelit az az idő, a' melyben úgy nézheti magát Anglia, mint a' melly az egész száraz Európa által meg van szállva. Hát tsakugyan vérontás által elevenítik az Anglusok a' magok kereskedéseket és szerzeményeiknek virágzását? Nagy szerentsétlenségek következhetnek még Angliára, &c. &c.*“

*) A' Napoleon levele a' Pruszsus Királyhoz, indúlt Gerából Oktober 13-ikán reggeli 10 orakor 's meg érkezett a' Gen. Hohenlohe Lógerébe délután 4 orakor.

„En nem elébb hanem e. h. 7-kén vettem az U-

ram *Bátyám*? *September 25-kén* hozzáam utasított levelét. Sajnálom, hogy rá vették *Felsőgedet*, hogy ezt a' firkálást (pamphletet) aláírja. En erre nem egyébért felelek; hanem csak hogy kinyilatkoztassam, hogy az ebben találtató dolgokat *Felsőgednek* telyességgel nem tulajdonítom; mind ezek ellenkeznek valamint a' *Felsőged* tulajdonságával, úgy mind kettőnknek betsületével. Sajnálom és méltatlannak tartom magamhoz az ilyen munkának szerzőjét, *Mingyár* azután a' *Felsőged* *Ministerének* *October 1-ső* napján költ nyilatkoztatását is vettem. *Felsőged* engemet ezen hónap 8-kára meghívott; én mint gavalér szavamnak állottam: Szakszonia közepén vagyok. Higygye-meg *Felsőged*, hogy olyan erővel vagyok, hogy ném sokáig vételkedhet minden ereje által is a' győzedelem felett vélnem. Hanem mire való lenne ennyi vérnek kiontása? En *Felsőgedhez* is úgy szollok, mint *Sándor Császár*hoz szollottam az *Austerlitz*i tsata előtt két napokkal. Tselekedjék az egek, hogy az eladatott vagy eszeveszett emberek, a' kik a' *Felsőged* és birodalma ellenségei inkább mint az enyimek és nemzetemé, ne adjanak *Felsőgednek* olyan tanátsot, a' mellynek olly vége legyen. —

„*Király!* én hat esztendőktől fogva barátja voltam *Felsőgedneknek*. Nem akarom ha zorra fordítani azt a' tébolygást, a' melly a' *Felsőged* tanátsosait lelkesíti, és a' kik olyan politikai hibákat tettek *Felsőged* által, a' mellyekre még most is bámul *Europa*, s olyan rettenetes katonai hibákat, a' mellyeket nem soká visszahangoztatni fog *Európa*. Ha *Felsőged* lehetséges dolgokat kívánt volna töl-

lem nyilatkoztatásában én azokban megegyyeztem volna: mdggyalásztatásomat kívánta, bizonyos lehetett tehát feleletemnek mivólta felől is. A' hadakozás e' szerént közöttünk elkezdődött, a' szövetség örökre elszakadott. Hanem miért öldökeltetnők még is alattvalóinkat? Én nem betsülöm te lyességgel azt a' gyözedzelmet, a' melly feles számú jó gyermekeimnek vérek által fogna megvásároltatni. Ha most kezdeném katonai pályafutásomat, és ha félnék a' hadi szerentse' játékától, akkor ezen beszédem helytelen volna. Király! F.ged meg fog gyözet- tetni; veszedelmezteti életébéli nyugodalmát, és alatt- valóinak életeket, a' nélkül, hogy valami indító oká- nak tsak árnyéka is vólna arra. F.ged még ma sé- relem nélkül van, véllem rangjához illő módon alkudozhat; egy hónaknak eltelése alatt más kör- nyűlálások között fogja találni magát; olyan bosz- zantó után indúlt-el, a' mely mesterségesen készítte- tett; azt írja F.ged nekem, hogy sok szolgálatját mú- tatta hozzám; ám legyen! imé én az azokra való visz- sza emlékezésemnek leg nagyobb bizonyságát mú- tatom: F.gedtől függ, hogy alattvalóit a' had puszt- tításaitól és szerentsétlenségeitől megörizze; alig hogy elkezdette azt, és már elvégezheti, 's olyan dolgot tselekszik, a' mellyet meg fog köszönni Eu- rópa. Ha a' dühösködőkre halgat, a' kik 14 esz- tendők előtt Párist elfoglalni akarták, a' kik ma azt hadakozásba bonyolitották, olyan nagy kárt teszen népének, a' melynek helyrehozására egész élete nem leszen elég. Király! én semmit nem nyer- hetek F.gedtől; nem kívántam nem is kívánok sem- mit: a' jelen való hadakozás ellenkezik a' politi- kával. Én veszem észre, hogy ezen levelem mivólta

ingerlésére szolgálhat egy Uralkodó természeti érzékenységének: hanem a' környülállások semmi kedvezést nem kívánnak; én úgy mondom F.gednek a' dolgot, mint gondolom. Engedje F.ged, hadd mondhassam, hogy nem nagy titkot fedezek fel, ha azt erőssitem, hogy Fr. ország három annyi néppel bír, mint a' F.ged Státusai, 's katonaságra is van ilyen jó. Én F.gednek semmi igazi okot a' hadakozásra nem szolgáltattam. Parantsóljameg F.ged ezen gondolatlanok és rosszak rajjának, hogy thronussa előtt az ahoz tartozó tisztelekre nézve halgassanak-el; 's hogy adják vissza F.gednek és Státusainak a' tsendességet. Ha fel nem találja is többé Uram Bátyám bennem szövetségessét, fel fog találni egy embert, a' ki tsak népem politikájától elválhatatlan hadakozást kívánok folytatni, 's telyességgel nem kívánok olyan Felségekkel való verekedésben vért ontani, a' kik vellem seumi féle szolgálmatosság, kereskedés, és politikabeli ellenkezésben nintsenek, &c. Továbbá kérésem az Istent, hogy vegye kedves Uram Bátyámat a' maga szent és méltó gondviselése alá, maradvan a' Felséged' jó öttse. —

„*Napoleon.*”

„Irtam Gerai Császári hadi szállásomon, Okt. 12-kén, 1806-ban.